

Agerdykningsberetning

fra Slutningen af Juli.

Danmark.

En langvarig og stærk Værfrost i Vinter, jævnlig Nattefrost i Foraaret, kun ringe Varme i Forsommeren og en undertiden brændende tør Hede i den sidste Halvdel af Juli kan ikke kaldes gunstige Vejrforhold; naar nu hertil kommer, at Jorden, der kun havde lidt Vand i sig efter de 2 foregaaende tørre Sommer, i Vinter kun modtog meget lidt Vintervæde, og derfor strax i Foraaret var saa tør, at der behøvedes en stadig og rigelig Sommerregn for at holde den passende fugtig, og vi i det Sted fik en tør Sommer, der væsentlig kun har bragt Tordenbyger, saa maa man højlig undres over, at Afgrøden staaer saa godt, som Tilfældet er, idet de modtagne Beretninger om Høstudsigterne fra de fleste Egne af Landet lade haabe en Middelhøst, — om end enkelte Steder lidt derunder, saa ogsaa andre Steder en Del derover; kun fra enkelte lette Egne i Inland klages over daarlige Høstudsigter. Som Grunde til dette overraskende og glædelige Udfald maa ganske vist nævnes, at om end Sommerens ringe Varme har virket uheldigt paa flere Maader, saa har det paa den anden Side været heldigt, at den ikke har fremskyndet en Væxt i Kornet, som ikke vilde være blevet understøttet af den ringe Fugtighed i Jorden, og ligesaa er det ogsaa nok muligt, at et temmelig stærkt Dugfald om Natten har bødet en Del paa den sparsomme Regn, —

men Hovedgrunden maa dog sikkert søges i den bedre Behandling og rigeligere Gjødningskraft, som blive Zorderne til Del, og Aargangen er rig paa opmuntrende Exempler for dem, der have stillet sig i Fremstridtsmændenes Rækker, og paa afstrækkende Exempler for dem, hvis Agerbrug endnu er grundet paa Agerpløndring; thi ganske vist kan ogsaa hins ligesaa vel som dennes Bestræbelser komme til at ligge under for vedvarende uheldige Vejrforhold, men hans Korn vil længere og bedre kunne udholde en ugunstig Periode og derfor langt bedre kunne drage Nytte af det gunstigere Øjeblik, naar dette indtræffer; derfor har f. Ex. Kornet paa de veldyrkede Marker bedret sig saa kjendeligt efter den særdeles heldige Vanderegn, der faldt d. 10—12te Juli, medens meget af Kornet paa de slet dyrkede Agre allerede den Gang var saa forsat i Værten, at Udbyttet kun bliver ringe. Hertil kommer, at Ukrudet navnlig Agerkaalen udviklede sig saa frodigt i Begyndelsen af Sommeren og fik Overmagten paa saa mange af de svage Marker, at Kornet derved end yderligere forfattes i Værten.

Om end den senere Tids gunstigere Vejr ogsaa har bidraget noget til at give en større Fyld navnlig af Baarsæds-halm, saa er det dog især paa Kjærnedannelsen, det har haft Indflydelse, og om alle Kornarter hedder det, at de, særlig i Forhold til Halmmængden, ere udmærket kjernefatte.

Hvorvidt det tidligt eller sent saaede Korn er bedst, synes iaar mere tvivlsomt end almindeligt. Medens der saaledes fra flere Steder paa Øerne stærkt fremhæves, at de tidlig saaede Baarsædsmarker holdt sig mærkbarlig godt i den tørre Tid, samtidig med at Kornet paa de sildigsaede var spidst, mat af Farve og meget plaget af Ukrud, især Kornblomster og Morgenfruer, gjøres det fra flere Egne i Jylland ligesaa stærkt gjældende, at de sildigst saaede Baarsædsmarker ere de bedste, idet Regnen i Juli kom tidstnok til at hjælpe disse, medens de tidligsaedes Skæbne allerede da væsentlig var afgjort. Det er imidlertid indlysende, at denne abnorme Omstændighed, at Regnen først iaar indtraf saa sent, ikke kan

have nogen bestemmende Indflydelse paa et fremtidigt Valg af den bedste Sædetid. At den tidligsaaede Rug er den bedste, synes man navnlig i Jylland at være afgjort enig om, og det fremhæves derfra stærkt, at den Rug, der blev saaet i de første Dage af September, naar Jorden iøvrigt var kraftig og vel bearbejdet, er langt bedre end den, der blev saaet 8—14 Dage senere, selv om Jorden her var i en stærkere Gjødningskraft.

Da Regnen mest er falden som Tordenbyger er der stor Ulighed paa Kornet selv i nærliggende Egne, og nogen enkelt er det derfor vanskeligt at fremhæve som den, hvor Kornet forholdsvis staaer bedst; dog kan maaske i saa Henseende Egnen omkring Skodborghus i Jylland og Haderslev Besteramt, samt det vestlige Sjælland fremhæves som Steder, der formedelst jævnlige Regnbyger i Juni kunne glæde sig ved de bedste Høst-udfigter.

Hveden er den Sædart, som staaer flettest. Som tidligere meddelt tog den megen Skade af Vinterens Værfrost; den var derfor tynd og svag ved Vaarens Komme, mange Marker ompløjedes paa Holland maaske endog indtil $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$ Del, og i mange Beretninger beklages det, at der ikke blev ompløjet endnu flere Hvedemarker, thi Kulden og Tørken i Forsommeren hindrede den i at tætte og udvikle sig saaledes, som man havde haabet. Men paa den anden Side have ogsaa Exempler paa særdeles gode Hvedemarker, og om dem alle, saavel de tynde som de fyldige, gjælder det, at den sidste Tids gunstige Vejrlig har givet et langt og godt kærnesat År. Forholdene have iaar ret viist deres gunstige Indflydelse paa Hvedemarkerne, thi overalt hvor disse have ligget i Lø af Bakker, Hegn eller Skove ere de langt bedre end paa frit og aabent liggende Marker. Det fremhæves i de fleste Beretninger, at det navnlig er de nyere og finere Hvedesorter, der have viist sig mest kjæle og derfor have lidt mest i Vinterens og Foraarets Løb, og særlig nævnes i saa Henseende Hallett's og Fentonhveden, samt enkeltvis ogsaa Kolbehveden, medens de ældre gammeldyrkede Hvedesorter f. Ex. den brune Magdeburgerhvede, Manchester-

hveden o. fl. have staaet sig godt. Men fra andre Sider nedlægges bestemt Indsigelse imod den Fordømmelsesdom, som iaar saa almindelig høres over disse nyere og fine Hvedesorter, og Exempler anføres paa, at hvor f. Ex. Halletshveden er bleven faaet itide i kraftig og velbehandlet Jord, staaer den saa smukt som ønskeligt. I en Beretning tilraades det at saa den i Slutningen af August eller Begyndelsen af September.

Rugen er den Sædarten, der paa Nerne staaer bedst; kun sjældent seer man den saa stærk, at den er kastet i Beje, men paa den anden Side seer man ogsaa sjældent et helt flet Stykke Rug; kun paa lette, højtliggende Steder sees der enkeltvis Pletter eller mindre Stykker, der bleve skoldede af Solen i den vedholdende Tørke i Juni; ellers er den udmærket kjærnesat, og den vil rimeligvis ogsaa blive den af de 4 Hovedfornsorter, der vil fylde bedst i Loden, da Straaet er langt. I de bedre Egne af Sjællands Østkyst staaer Rugen ogsaa meget godt, men i det nordlige Sjælland og paa de lette, højtliggende Border omkring den vestlige Del af Limfjorden er Rugen derimod mindre god, idet den dels pletvis er blevet taget for hurtig af Solen og skoldet, saa den endog nogle enkelte Steder, blev tidlig afhugget for at redde Straaet, og dels har lidt meget af Stormen, som har slidt den i Toppen, saa der desuden er Fare for at en Del vil gaa tabt, hvis det bliver uroligt Vejr, inden den høstes. Desuden var Drætiden mindre heldig for de først udviklede Rugmarker, og i disses Vipper findes derfor en Del Spring. Rughøsten er flere Steder begyndt i den sidste Uge af Juli.

De enkelte Stykker Kaps, som ikke bleve omplojede, have givet ret godt.

Varfædsmarkerne med Byg og Havre saa i Reglen temmelig simple ud i Begyndelsen af Juli; den vedvarende Kulde og Tørke i Maj og Juni havde trykket dem stærkt. Stridningen var allerede paa sine Steder vidt fremskredet, men af Mangel paa Regn bleve Agene ofte fiddende i Bladskederne navnlig paa Sideskuddene, der skulde have tætnet Markerne;

jævnlig saa man Bygmarkerne begynde at blive stoldede af Solen, men en Regnbyge eller en Dags Graavejr hjalp foreløbig, og da kom heldigvis Regnen d. 10—12te Juli, endnu tidsnok til at hjælpe mange forkrøblede Aar frem og navnlig til at give de allerede gennemskudte Kraft og Fyld. Medens Halmudbnyttet derfor ikke bliver stort, vil Kjerneudbnyttet blive ret godt. Bedst er det 6rd. Byg, hvormed de omplojede Hvedemarker i Reglen bleve besaaede; det staaer næsten overalt udmærket. Ogsaa det øvrige Byg staaer paa Verne og enkeltvis i Jylland f. Ex. Nord for Aarhus og i det sydvestlige Jylland ret godt og navnlig bedre end Havren, som er tynd og kort. Derimod staaer Havren de fleste Steder i Jylland bedre end Bygget; dette havde allerede lidt meget, inden det heldigere Vejr indtraf, medens Havren, der ogsaa stod meget tilbage, paa Grund af sin fildigere Udvikling, har kunnet drage mere Nytte af det, eller som det hedder: „da Høvognen begyndte at rulle, begyndte Havren at komme sig.“ Ogsaa Byghøsten er begyndt i den sidste Uge af Juli.

Erter og Vikker staa særdeles godt overalt; de ere vgede stærkt til og ville derfor give meget til Fyld; men da Stænglerne ere rigt besatte med Bølge og Blomster kan det ogsaa ventes, at de ville give meget i Skjæppen. Ogsaa Bønnerne staa godt, og Boghveden staaer endnu usædvanlig godt alle Steder.

Kartoflerne staa med en stor og kraftig Top, men derimod ere Meningerne om Knoldeudbnyttet, der er i Vente, meget delte, idet nogle kun finde dem sparsomt besat med Knolde, andre derimod rigeligt. Fra det midterste Jylland meddeles, at Kartoflerne staa udmærket og love et særdeles godt Udbnytte paa alle de Marker, der i Foraaret have faaet sur fosforjur Kalk, hvis Anvendelse til Kartofler bliver mere og mere almindelig. Kun i et Par Beretninger nævnes, at den almindelige Sngdom saa smaat har begyndt paa Bladene; hvis den griber om sig i den nærmest kommende Tid, vil den vist staa Knoldene meget, da Toppen er saa kraftig udviklet.

Rodfrugterne have været en Del forsat i Børgten i den første Sommertid, og Efterplantning og Eftersaaning har ofte maattet anvendes, og dog er der mange Steder endnu temmelig store Spring i Roemarkerne. Men i den sidste Tid have de dog udviklet sig godt og staa nu ret kraftigt, hvilket navnlig gjælder Runkelroer og Gulerødder, der bedst modstaa en saa stærk Tørke; kun i en Beretning fra det sydøstlige Jylland siges Kaa[rabi]en og Turnipsen at staa bedst, men i denne Egn har man ogsaa jævnlig faaet Regn; ellers have netop Kaa[rabi]- og Turnipsmarkerne iaar, foruden af Tørken, tillige lidt meget af Jordlopper. De saaede Rodfrugter staa bedst, især hvor Jorden i Efteraaret blev pløjet nogenlunde tør, da man i modsat Fald ikke kunde faa den fin nok til Saaningen i April. Fra Midtsjælland meddeles, at man ikke faa Steder har gjort den bestemte Erfaring, at det Koesfrø, der er lagt med Haanden, har spiret langt bedre end det, der er lagt med Maskine, hvilket vel kun kan finde sin Forklaring derved, at Frøet, naar Lægningen med Haanden foretages med Omhyggelighed, trækkes fastere ned i Jorden end det lader sig gjøre med Maskine.

Af Plantesygdomme er det egentlig kun Brand i Havren, der har anrettet nogen kjendelig Skade, idet den iaar er meget udbredt i enkelte Egne af Jylland; lidt Bladruft paa Hveden har ialt Fald endnu ikke gjort synderlig Skade.

Af skadelige Insekter er ovenfor nævnet Jordlopperne paa Kaa[rabi] og Turnips. Desuden have Smalदारver flere Steder i Foraaret temmelig stærkt angrebet Roer og Kartofler samt Bygget, hvilket sidste navnlig gjælder om det nordvestlige Sønderjylland, hvor denne Larve siges Aar for Aar at anrette kjendelig større Skade. Strax i Forsommeren var der en Mængde Oldenborrer, som gjorde en Del Skade paa Træplantningerne og især i Haverne; det indtrædende kolige Vejr ødelagde dem imidlertid temmelig snart. At det ikke er uoverkommeligt at samle og ødelægge dem, hvor det kun er Haverne, de hemsøge, fremgaaer af en Beretning fra Nordsjælland, hvor

en Mand ved Hjælp af Børn har holdt sin Have paa 3 Tdr. Land temmelig ren for Oldbørrer ved en Udgift af 10 Rd.

I det Hele taget have Insekterne i de sidste Aar gjort meget mindre Skade end for en Del Aar siden, og Grunden hertil maa sikkert for en væsentlig Del tilskrives den foreløbige Lov om nyttige Dyr's Fredning, der udkom 1861. „Det tør derfor sikkert ogsaa forudsættes, at de Erklæringer, der i denne Tid af Indenrigsministeriet er affordret forskjellige Autoriteter med Hensyn til Fornødslen af den nævnte Lov, der iaar udløber, overalt ville gaa ud ikke alene paa en Tilskyndelse til at Loven paa ny maa udkomme, men om muligt paa en endnu mere bestemt gennemført Fredning af alle Dyr, hvis Skadelighed ikke absolut kan paavises.“ Dette sidste siges f. Ex. for Bornholm bestemt at kunne paapeges ved den overordentlig store Mængde Raager, som der næsten hvert Aar ophalke Kartoffelmarkerne og derved ødelægge en Mængde Kartoffler.

Høudbyttet fra Ageren har overalt været højt ringe, i Reglen 1—1½ Læs pr. Td. Land, selv hvor Jorden er lagt ud i Kraft og med et rigeligt Tilskud af kunstig Gødning; desuden er det kun smaa Arealer, der ere bleve sparede fra Græsningen til Slæt, og i mange Egne har det næsten været en Sjældenhed at se Høstakke paa Agrene. Paa stive Jorder var en stor Mængde Kløver saavel af 1ste som 2det Aars Kløvermark frosne op i Vinterens Løb; men selv hvor dette ikke var Tilfældet, vilde den overvintrede Kløver dog ikke udvikle eller vække sig, og det italienske Rajgræs var næsten frosset bort de fleste Steder eller i alt Fald tyndet stærkt ud. Indtil i den sidste Halvdel af Maj stode Kløvermarkerne mange Steder smukt, men fra den Tid, da Blomsterdannelsen begyndte, standsedes næsten al Væxt, ja Kløveren ligesom „krøb i Jorden igjen“. Medens man i enkelte Egne har havt ligesaa ringe Udbytte af de sildige som af de tidlige Kløver, have de første derimod andetsteds givet ret godt; det hedder saaledes f. Ex. i en Beretning fra Fredensborgegnen: „Skøndt min Kløvermark blev lagt ud med 400 \mathcal{R} sur fosforfur Kalk pr.

1 D. Land, har jeg dog paa 60 Tdr. Land med tidlig Kløver kun avlet 60 Læs; derimod er den sildige danske Kløver, som Bønderne heri Egnen bruge meget, som sædvanlig lyffedes godt; den trodser vore Vintre, fryser ikke op, nøjes med endog ringere Jord og holder sig helt godt i 2 Aar, — men den giver jo intet Eftergræs". Paa de lette Jorder i Jylland har Kulden begunstiget en stærk Udvikling af Rødknæ, saa den Smule Agerhø, der her er avlet, tilmed er af en mindre god Beskaffenhed. Med denne Undtagelse er derimod Kvaliteten af det bjergede Agerhø fortrinlig.

Engene have givet et særdeles godt Udbytte overalt, hvor de have været rigelig vandede; ligesaa paa lavtliggende gode Enge, hvor de af og til faldende Tordenbyger have kunnet have en mere virksom Indflydelse end paa de tørre Agre. 3—4 Læs vel bjerget Hø fra 1 D. Land er paa saadanne Enge temmelig almindelig. Derimod have de tørre og tørveagtige Enge i Reglen kun givet et meget ringe Udbytte, $\frac{1}{2}$ —1 Læs pr. D. Land, og det samme er Tilfældet med de stærke Marstenge i Ringkjøbing Fjord og navnlig ved Slesvigs Bestkøst; de bleve saa haarde og fastbundne i Tørken, at den sparsomme Regn ikke kunde trænge ned i dem, og tilmed har det kolde Vejr været særlig skadelig for disse Enge.

Græsmarkerne have overalt været meget flette og, som det synes, fletterne paa Øerne end i Jylland. De vare noget svage fra Vinteren og trængte til Varme og Regn for at blive fyldige, idet Jorden kun havde lidt Vintervåde i sig. Kulden og Tørken have derfor virket lige skadelig paa dem, og hvor de først en Gang vare afgræssede, kom Græsset næsten ikke igjen. Næsten overalt har man derfor maattet støtte Kvægets Sommergræsning ved overordentlige Midler; dels har man givet Kvæget et Tilskud af Kraftfoder, Klid, Grutning, Olie-lager el. lg., dels har man flaaet Grønfoder for Kvæget, og belærte af de 2 sidste Aars Erfaringer saaede man mange Steder strax i Foraaret noget Bifferhavre til Staldfodring; hvor man derimod først frem paa Sommeren har flaaet Biffer-

havre til Staldfoder, er den i Reglen ikke voget synderlig til. Dels har man hele Tiden holdt Hestene paa Stald og endog af og til maattet tage Kvæget paa Stald. En ordentlig Fodring af Kvæget har derfor været en af Landmandens væsentligste Opgaver i den forløbne Sommer, skjøndt de næsten overalt have ladet Marker afgræsse, som egentlig vare bestemte til Slæt; og dog er der mange Steder blevet flaaet mere end rigtigt er, thi der er altfor ofte en stærk Tilbøjelighed til at indvinde en stor Kløverhøst, saa at Køerne lide derunder, skjøndt det dog er udenfor al Tvivl, at Kløvehø, naar det vindes ved at fratage Koen en rigelig Sommergræsning, er det dyreste af alt det Foder, der gives Køerne om Vinteren. Har man ingen rigelig Græsning, bør Koen ikke gaa bag efter Leen. Efter de forandrede Vejrforhold i Slutningen af Juli begynde Græsmarkerne atter at grønnes.

At Mejeriudbnyttet stiller sig meget forskjelligt, vil fremgaa af det Ovenstaaende; hvor Kvæget er sultgræsset, er Udbnyttet selvfølgelig usfelt, men paa den anden Side have Exempler paa et meget godt Sommerudbytte af Kvæget; paa en Gaard paa Falster har man saaledes af en Besætning paa 112 Køer i Maj og Juni Maaneder havt 4880 \mathcal{A} Smør eller omtrent 44 \mathcal{A} pr. Ko. I det Hele taget fremhæves dog fra de fleste Steder, at Udbnyttet har været større, end man efter det ydede Sommerfoder har kunnet vente, hvad maaske for en Del skyldes det kjølige Vejr i Maj og Juni, og da Smørpriserne have været gode, bødes der end nderligere derpaa. Den senere Tids hyppige Tordenluft har naturligvis forulempet Mejeridriften en Del og vil nderligere fremme den stærke Tilbøjelighed, der rører sig saa mange Steder, til, hvor muligt er, at indføre Aftjølingsmetoden i Mejeriet. Med Hensyn til den Mængde Mælk, der i Sommer er brugt til et \mathcal{A} Smør, ere Meddelelserne fra Sjælland og Inland mærkelig afvigende; thi medens de fleste Beretninger fra det første Sted tale om et stort Smørudbytte i Forhold til Mælken,

fremhæves i ikke faa Beretninger fra Jylland, at Mælken er tynd og smørfattig.

Efter de uheldige Græsningsforhold i de sidste Aar, er Spørgsmaalet om at gaa over til en fuldstændig eller delvis Staldfodring af Kvæget blevet rejst med Styrke i mange Kredse, idet den rigeligere Vinterfodring, som nu finder Sted i velholdte Besætninger, kræver at blive støttet af en kraftig Sommerfodring for rigtig at kunne betale sig. I en Beretning fra det nordlige Sjælland hedder det om dette Punkt: Paa de større Gaarde stiller Mejeriudbyttet sig i de senere Aar med vor kolde Forsummer faaledes, at man i Reglen, hvor der kraftfodres, producerer mere Mælk paa Stald end paa Græs; Aarsagen hertil er dels, at de lokale Forhold ikke altid tillade at føre de store Besætninger i Hus om Natten, dels at Køerne ved Kraftfodret blive fræsnere og ikkun blive tilfredsstillede ved den Græsning, 1ste Aars Græsmarken byder. Forat udjævne denne Mislighed staaer næsten intet andet tilbage end at optage Sommerstaldfodring. 170 Køer endte her Staldsaisonen med at faa 1124 \mathcal{H} Klid og Skraa og 216 \mathcal{H} Oliefager foruden 3 Gange Hø daglig, hvorfor de som Rekonvalescenter efter Mund- og Klovesygen gave 700 Kander Mælk, og fra Udstaldningstiden, dels løse i Drift, og dels i Tøjer, har Udbyttet ikke overstegit 600 Kander daglig.

Udsklipningen har omtrent givet samme Udmængde som almindelig, men da de meget lave Udpriser vedblive, om de end vare lidt højere iaar end ifjor, er Pengeudbyttet af Faarehold ingenlunde tilfredsstillende, især ikke af Merinosfæferierne. Flere og flere Faaregaarde forandres derfor til Kvæggaarde, hvor Forholdene nogenlunde tillade det.

En stor Mængde Heste ere i den sidste Tid opkjøbte i Jylland til den tykke Hær. Sagens politiske Side skal ikke drøftes her, men at den har været til meget stor økonomisk Fordel for Inderne er vist, eftersom Priserne have været overordentlig høje og Hestene ofte meget simple, naar de blot vare i god Foderstand, og hertil kommer, at der vedvarende i flere Egne af Jylland hersker følelig Pengeknaphed. Enhver har

derfor søgt at skille sig af med de Heste, der under almindelige Forhold kun kunde afhændes med stort Tab.

For Dræningen har Sommeren været meget heldig, om Jorden end sine Steder blev temmelig tør mod Slutningen. Dog for Mærgling har den været gunstig.

Sandsen for at bruge kraftig Gjødning og mere kunstig Gjødning spreder sig mere og mere. Det er nu allerede i flere Egne almindeligt paa veldrevne Gaarde, at man af 4 Sædmarker gjøder de 3. Paa en Gaard i Vestfjælland gjorde man i Vinter et Forsøg, da man iaar havde Halm nok, med at dække en Del af Kløvermarken med et tyndt Lag Halm i Vinterens Løb; det siges at have viist sig særdeles gavnligt og bevaret Kløveren, saa at denne Del af Marken har givet et langt bedre Udbytte end den øvrige Del.

Erfaringerne iaar om levende Hegns Indflydelse baade paa Korn- og Græsmarkerne tale stærkt til Fordel for Hegnene. Vi fremhæve dette, fordi Tiden næppe er fjern, da Nødvendigheden eller i al Fald Ønskeligheden af at faa levende Hegn opførte i mange nu nøgne og hegnsløse Egne vil komme til at staa paa Dagsordenen.

Sverrig.

Høstudsigterne i den sydlige Del, navnlig Skaane, stemme saa nogenlunde overens med hvad der ovenfor er sagt om Danmark. Dog synes de at være noget bedre navnlig i det nordvestlige Skaane paa de frugtbare Zorder i Eggen ved Engelholm. Rugen er bedst, men Hveden er ogsaa, skjøndt noget tynd og enkelte Steder plettet, ingenlunde slet, da den har udmærket vægtige Ax; Baarsæden, der flere Gange har været trykket af Rulden, har heldig overstaaet alle Banskeligheder og lover nu en rigelig Middelhøst. Høudbyttet af Ageren har omtrent været halvt saa stort som almindeligt; af Engene er det derimod godt, naar disse ej ere tørre. Græsset har vel ingenlunde været rigeligt, men Græsmangel har der dog ikke været, undtagen paa de lette sandede Zorder Øst for Lund. I det

mellemste Sverrig ere Høstudsfigterne bedre, og navnlig ere de næsten for alle Kornarteres Vedkommende særdeles gode i Smaaland, der har haft stadig Regn indtil nu i den sidste Tid, da Tørken har indfundet sig, for sent til at skade de rige Kornafgrøder, men derimod nok Græsmarkerne, som derfor nu begynde at gaa med. I det nordligere Sverrig omkring Stockholm og paa Upsala-sletten ere Høstudsfigterne meget lovende, og selv af Hø har der været en god Indbjergning om end mindre god end ifjor.

Norge.

Den forløbne Vinter var baade kold og langvarig, men dog i det Hele taget gunstig for Landmanden, som drog Fordel af det gode Slædeføre, der var bedre og stadigere end i flere Aar. Sneen laa længe, men da Varmen var temmelig høj ligesaa den sidste Del af April Maaned, smeltede den hurtigt, da Vaaren først indfandt sig, og Jorden blev skicket til Bearbejdning omtrent ligesaa tidligt som i Almindelighed. Vaararbejderne foregik i det Hele under ret gunstige Vejforhold, og Jorden var ganske bekvem efter den kolde Vinter. I Slutningen af Maj og i Juni Maaned var Vejret derimod mindre gunstigt, især i det Østfjeldste. Lav Varme og Mangel paa Regn satte baade Ager og Eng noget tilbage paa hele Østlandet, og usædvanlig hyppig og stærk Blæst bidrog endnu mere til at udtørre Jorden. Fra den sidste Del af Juni har Vejret derimod været frugtbart, Regn har været med varme Dage, og baade Ager og Eng har taget sig meget op, saa at der er Udsigt til, at vi ville faa ialfald et ganske godt Middelsaar, om Høsttiden bliver gunstig. Imidlertid ere ikke Udsigterne lige lovende overalt. Kornet staaer iaar bedst paa let, varm Jord, som tillige er lidt muldrig og i Kraft, thi denne taalte bedst det kolde Vejrelig, som vi havde i Juni, medens kold og fugtig Lerjord fattes saa meget tilbage, at det frugtbare Vejret ikke senere har formaaet at gjenoprette Skaden.

Af Kornarterne synes i det Østfjeldste Rugen at love bedst. Paa enkelte Steder led den af Isbrand, men i Al-

mindelighed stod den ret kraftig tidlig i Vaaren, og formaaede paa al Slags Jord bedre at modstaa den ugunstige Vejrperiode i Forsommeren end Vaarsæden. Denne staaer mere forstjelligt; paa varm og kraftig Jord ret lovende, men paa kold Lerjord er den endnu langt tilbage. Fra enkelte Egne, som i særlig Grad hjemføgte af den stærke Frost ifjor Høst, klager man over, at navnlig Havren har viist sig daarlig som Sædekorn, og at Agrene som Følge deraf staa tynde. Kartoflerne staa jævnt godt, og paa varm og kraftig Jord ville de endog kunne give en rig Høst, hvis den tilbageblivende Del af Sommeren bliver gunstig. Turnips led paa mange Steder i usædvanlig høj Grad af Jordlopper, saa at det ikke var ualmindeligt, at den maatte omsaaes. Høindhøstningen er endnu kun paa-begyndt i de fleste Egne af Landet, medens den dog tildels er tilendebragt i Nærheden af Byerne, hvor Jordbruget i Regelen er bedre og Jorden i stærkere Gjødningskraft. Den har hidtil været begunstiget af ret godt Vejr, og efter de Efterretninger, der ere offentliggjorte fra de forstjellige Dele af Landet, synes det, som om man næsten overalt kan vente et godt Udbytte, maaste endog noget over et Middelaar.

Storbritanien.

Efter et temmelig ugunstigt Foraar indtraadte der en bedre Tilstand og Ihære Forhaabninger for dette Aars Afgrøde ved en, som det synes, almindelig Vanderegn, som faldt i Midten af Maj Maaned. Disse Udsigter skulde imidlertid snart stufes. Foraaret havde været altfor tørt til at en enkelt Dags Regn kunde afhjælpe Mangelen paa Fugtighed, og den gjennem hele Juni vedvarende Tørke tilintetgjorde snart Virkningen af den sidst faldne Regn. Fra den 16de Maj til den 12te Juni er der i London falden 0,08 Tom. Regn, medens Gjennemsnitsmængden for de sidste 10 Aar i samme Tidrum er 1,98 Tom. I Begyndelsen af denne Maaned er der atter falden Regn i de fleste Egne, og medens den synes at have reddet Sæden paa de lerede Jorder, saa at der dog er Udsigt til en Mittel-

høft, saa er den kommen for sent for alle de lette og varme Jorder, hvor Høsten bliver yderst simpel.

Saa vel Jordens Bestaaffenhed som dens Bearbejdning og Tilberedning har havt en stor Indflydelse paa dens Evne til at modstaa Tørken, og navnlig har en dyb Bearbejdning viist sig gavnlig. Der gjøres ogsaa opmærksom paa, at, da man ved Draining og Borttagning af Hegn og Træer har gjort Jorden mere tør og varm, saa maa man ogsaa til Dyrrkning vælge Planter, hvis Rødder gaa dybere, og som altsaa bedre kunne modstaa Klimaets Forandringer.

Af Hveden blev, som tidligere omtalt, meget ompløjet i Foraaret. Resten synes at staa temmelig godt, navnlig paa de svære Jorder, medens den paa de lette er mindre god, den vil derfor næppe give mere end en Middelhøst. Den tidlig saaeede Bng har paa gode Jorder holdt sig godt, men paa alle de lette er den meget daarlig, ligesom den sildig saaeede paa de jafte og lerede Marker kun kom tyndt op og groede daarligt. Det samme gjælder om Erter, Bønner og Havre, der vel har holdt sig nogenlunde, hvor Jordbunden har kunnet bevare Fugtigheden, men er meget slet paa alle tørre og sandede Marker. Navnlig ere Vinterbønnerne som oftest mislykkede og ompløjede. Kartoflerne ere derimod i det Hele taget vel lykkede og tegne til at give en god Afgrøde, navnlig overalt, hvor man ikke har sparet paa et rigeligt Tilskud af Gjødning.

Koemarkerne synes ogsaa at være temmelig lovende, især efter den sidste Regn. Kunkelroerne staa bedst, hvorimod Turnipsen mange Steder er ødelagt af Insekter og er bleven ompløjet.

Stærkest lide Klagerne over Græsmarkerne og Engene, og Udbyttet af den første Kløver- og Engslæt har været meget daarligt. Meget Græs, der skulde have været sparet til Slæt, er bleven græsset op af Kreaturerne, og Mangelen af Hø til Vinteren vil derfor være stor. Omtrent den ene Halvpart af Landet, 16,000,000 Tdr. Land, er vedvarende Græsland, og man vil deraf forstaa, hvilket føleligt Tab det er for Landet,

naar der indtræder et saa flet Græsaar og en næsten mislykket Høst. Den sidste Regn har atter givet Græsmarkerne deres grønne Udseende, og der er Udsigt til en god Efterflæt, hvilket vil bøde noget paa den første Høsts Usfelhed.

Ifølge Agricultural Gazette af 6te August, som vi modtog ved Korrekturlæsningsen, stiller Forholdene sig nu lidt bedre. Redaktionen meddeler, at en hurtig Rejse gennem det vestlige og østlige England til de skotske Lavlande, har givet følgende Indtryk af Høstudsigterne: En god Høst, baade af Korn og Foder i det Nordlige; i Reglen en ret god Hvedehøst af smuk Kvalitet i England; i Lothianerne en udmærket Kartoffelafgrøde; Turnipsmarkerne meget forskellige, men ofte meget gode. Jo længere man kommer Syd paa, desto stærkere har Tørken været, og desto oftere seer man, at hele Græsmarker ere blevne tændte af de forbigående Banetrain og opbrændte. Smidlertid staaer ogsaa Hveden her de fleste Steder godt. Byg, Havre og anden Baarsæd er derimod kort og ej vel freddet; flere Steder har Meldug og for hurtig Modning sat deres Mærke paa Baarsædsmarkerne.

Smidlertid synes det, som om denne Jernbanerejse har givet et vel gunstigt Indtryk af Høstudsigterne, thi de særlige Beretninger fra det samme Blads Korrespondenter lyde ingenlunde saa gunstigt, hvad følgende korte Uddrag vil vise: Bedfordshire: Alle Kornafgrøder ere under Middell; Hødbnyttet er kun $\frac{1}{4}$ Del af det almindelige; Jorden er meget tørrere end 1868, og Kvæg og Faar lide meget. — Cumberland: Vejret har været gunstigt, og alt staaer godt og vil give en god Middelhøst. — Essex: Paa de lette Jorder staaer alt yderst flet; paa de stærkere og bedre Jorder ventes en god Middelhøst, om end Straaet er kort og kun vil fylde lidt; Græsset, selv paa de bedste Markstenge, er flet. — Herefordshire: Alt er yderst flet; Meldug har i høj Grad skadet Baarsæden; Hveden er tynd men har gode År; meget Byg er hugget til Hø; Havren er flet; Vinterbønnerne ere ødelagte; Baarbønnerne ville give en Middelhøst; Ærterne ere gode paa stærke og dybe Jorder;

Raalrabi og Turnipsmarkerne ere i Reglen ødelagte; Højbergningen gav kun $\frac{1}{3}$ Del af det almindelige; Græsmarkerne ere yderst flette. — Lincolnshire: Hveden har bedret sig og vil give en Middelhøst; Byg og Havre er ikke stærk; Turnipsen er god; Græsmarkerne ere meget flette. — Suffolk: Hveden er tynd, men har gode Ax; den vil ikke give Middelhøst og kun meget lidt Halm; Bygget er modnet for hurtigt og vil give en ringe Afgrøde baade af Kjerne og Halm; Erterne give en Middelhøst; Runkelroerne ere gode og Raalrabi og Turnips nogenlunde; af Klover- og Enghø er faaet en halv Høst, men den er vel bjerget; der faaes ingen eller kun en ringe Efterflæt.

Frankrig.

Fra Frankrig lde Beretningerne endnu ugunstigere. Tørken, der allerede begyndte i Marts Maaned, og som holdt sig igjennem April og Maj, vedvarede fremdeles i Juni. I Paris er der i Marts kun falden 7 Linier Regn, medens Gjennemsnittet for denne Maaned plejer at være 17 Linier; i April 2 Linier istedetfor 18 Linier; i Maj 17 Linier istedetfor 26 Linier og i Juni kun 1 Linie istedetfor 24 Linier. Den samlede Regnmængde for disse 4 Maaneder er saaledes kun 27 Linier istedetfor 85 Linier eller ikke engang Trediedelen af den sædvanlige Gjennemsnitsregnmængde.

Det er derfor intet Under, at Høstudfigterne i Frankrig ere meget flette. Vintersæden, der allerede i Foraaret var temmelig svag, har ikke forbedret sig i Løbet af Sommeren; men den giver dog Udsigt til et nogenlunde godt Udbytte, navnlig lover Rugen en ganske god Høst. Byg og Havre ville derimod levere en middelmaadig, mange Steder endog en flet Høst. Maaisen holder sig temmelig godt. Kartoflerne love et ganske godt Udbytte. Engene ere derimod meget flette, og den første Slæt har givet et meget ringe Udbytte, flere Steder flet intet. Græsset til Kvæget er overalt hveden bort, og mange Steder har man maattet sælge Kreaturerne af Mangel paa Græs. Vinen er derimod lovende, navnlig hvad Kvaliteten angaaer, da den stærke Varme, som har ledsaget Tørken, har

været gunstig for Druens Udvikling. Uheldigvis har en Druesygdom anrettet en Del Skade i Snden. Træfrugten er mindre god.

Det er derfor ikke uden Vængstelse, at man gaaer Vintren imøde, og man belaber sig paa at afhjælpe Nøden paa forskellige Maade, dels ved at lette Indførslen af fremmede Foderstoffer og Fødemidler, dels ved at give Anvisning paa Foderstoffer til Kvæget, som kunne træde istedetfor de almindelige, saasom Løvet fra Skovene og Affaldet fra de Fabriker, som bearbejde organiske Stoffer. Ligeledes er man betænkt paa at skaffe Arbejderne Bestjæftigelse for Vintren ved nye Jernbaners Anlæg etc.

I Begyndelsen af Juli Maaned er der i det nordlige Frankrig falden en Del Regn. Der mangler endnu Efterretning om, hvilken Virkning denne saalænge ønskede Regn har havt, men den har rimeligvis været meget kjendelig paa Rodfrugt- og Græsmarkerne, ligesom vel ogsaa en Del af den sildigst saae Baarsæd endnu vil kunne have havt Nytte af den.

Tyskland.

Den strenge Vinter har, som tidligere omtalt, havt en skadelig Indflydelse paa Vintersæden, navnlig har Rapsen lidt særdeles meget, og den er mange Steder blevet omplojet, ligesom den tilbageblevne er tynd og svag og næppe giver en Middelsafgrøde. Ogsaa Hveden har lidt af Vintren, og meget er blevet omplojet, medens Resten som oftest lover et mindre godt Udbytte. Fra enkelte Egne Lyde dog Beretningerne gunstigere f. Ex. fra Posen. Rugen, skjøndt noget medtagen fra Vintren af, er temmelig lovende. Der gjøres opmærksom paa, at det især er udenlandske, navnlig engelske Hvedesorter, der have lidt mest af Vinterkulden. Ogsaa Kløveren er mange Steder gaaet bort paa Grund af den stærke Nattefrost i Foraaret. Baarsæden kom paa Grund af det sildige Foraar først sent i Jorden, der mange Steder led af Fugtighed og Kulde, men den har siden havt ret god Fremgang, og den jævnlige Regn har havt en god Indflydelse paa den.